

Podsumowanie

Energia elektryczna produkowana z węgla jest w Europie w fazie schyłkowej - zastępuje ją energia wiatrowa i solarna. Istotne jest jednak tempo tej transformacji - aby powstrzymać zmianę klimatu i poprawić jakość powietrza, należy wycofać się z węgla jak najszybciej. Mimo to wiele przedsiębiorstw nie ma w planach zamknięcia elektrowni węglowych - trzymają się ich, choć zanieczyszczają one powietrze i wywołują choroby.

W UE działają 103 firmy, które wciąż pozyskują energię z elektrowni węglowych. Niniejszy raport jest pierwszym, który przedstawia wpływ tych przedsiębiorstw i ich elektrowni na powietrze, którym oddychamy i jego negatywny wpływ na nasze zdrowie.

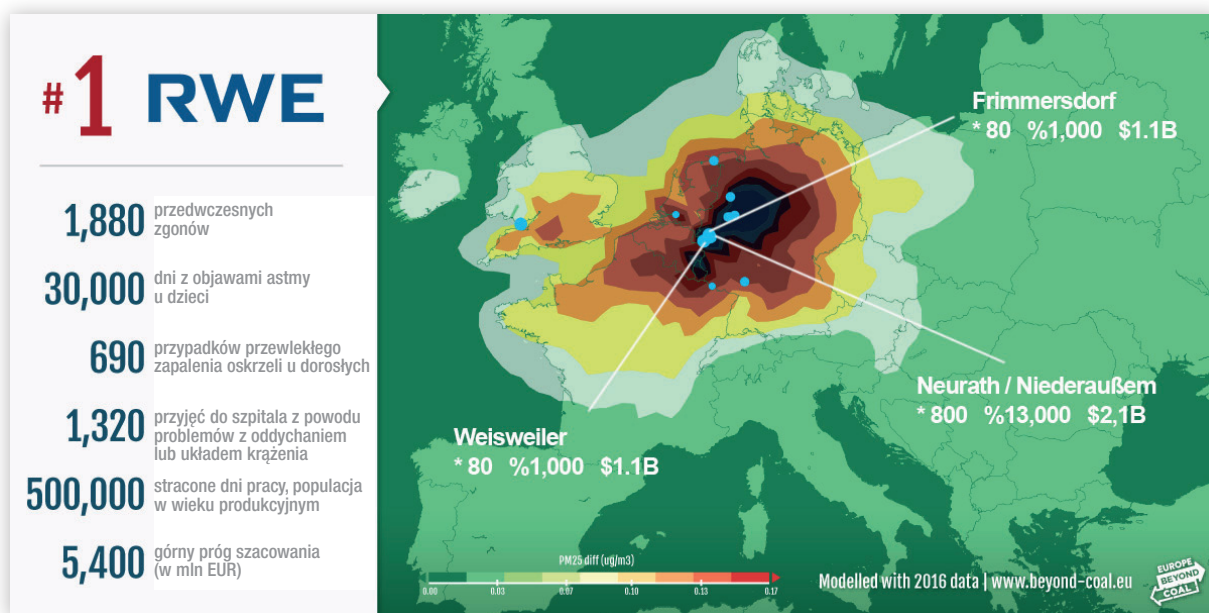
Z raportu wynika, że w 2016 roku za dwie trzecie szkód na zdrowiu wywołanych przez elektrownie węglowe odpowiada zaledwie dziesięć firm. Szacuje się, że firmy te przyczyniły się do 7 600 przedwczesnych zgonów, 3 320 nowo zdiagnozowanych przypadków przewlekłego zapalenia oskrzeli oraz ponad 137 000 dni z objawami astmy u dzieci, jak również do 5 820 przyjęć do szpitala oraz ponad 2 milionów straconych dni pracy.

Cztery z dziesięciu najbardziej szkodliwych firm mają swoje główne elektrownie węglowe w Niemczech: RWE, EPH, Uniper i Steag. Nie jest to zbieg okoliczności: Niemcy spalają najwięcej węgla w Europie i w ostatniej dekadzie zrobiły niewiele, by zmniejszyć zanieczyszczenie powietrza. **Kolejne trzy firmy z "toksycznej dziesiątki" to przedsiębiorstwa z Polski: PGE, ENEA i ZE PAK.** Listę zamykają ČEZ z Czech, Endesa z Hiszpanii i Bułgarski Holding Energetyczny.

Table 1 2016 model results for top ten coal companies

pozycja	spółka	kraj, w którym głównie operuje	przedwczesne zgony	dni z objawami astmy u dzieci	przypadki przedwczesnego zapalenia oskrzeli u dorosłych	przyjęcia do szpitala z powodu problemów z oddychaniem lub układem krążenia	stracone dni pracy, populacja w wieku produkcyjnym	górnym próg szacowania (w mln EUR)	koszt całkowity, mediana szacowania (w mln EUR)	koszt zdrowotny na megawatogodzinę
1	RWE		1880	30000	690	1320	500000	€5,400	€2,800	€48
2	EPH		1460	27000	680	1150	520000	€4,200	€2,200	€62
3	PGE		1180	20000	510	960	370000	€3,400	€1,800	€53
4	CEZ		730	13000	330	590	260000	€2,100	€1,100	€70
5	Uniper		520	9000	210	370	150000	€1,500	€800	€42
6	Endesa		410	14000	300	340	150000	€1,200	€700	€52
7	ENEA		410	6000	160	330	110000	€1,200	€600	€54
8	STEAG		370	6000	140	260	110000	€1,100	€500	€55
9	ZE PAK		340	6000	150	260	100000	€1,000	€500	€106
10	BEH		310	7000	150	240	80000	€900	€500	€93
Top 10			7600	137000	3320	5820	2350000	€22,000	€11,500	€56

W przyjętym w raporcie modelu RWE jest firmą najbardziej szkodzącą zdrowiu, szczególnie mieszkańców zachodnich Niemiec, Belgii i Holandii. Według naszych szacunków ok. 65% szkód zdrowotnych jest wywołanych przez zaledwie cztery należące do RWE duże kopalnie węgla brunatnego w Nadrenii Północnej-Westfalii. W promieniu 200 km od tych elektrowni mieszka 46 milionów ludzi zmuszonych oddychać powietrzem o gorszej jakości.

Z modelu wynika, że koszty zdrowotne obciążające społeczeństwo są podobnego rzędu wielkości, co zyski, jakie firmy te czerpią ze sprzedaży energii elektrycznej z węgla. Modelowane koszty zdrowotne, jakie ponosi społeczeństwo z powodu działań RWE wynoszą 48 EUR za każdą wyprodukowaną z węgla megawatogodzinę energii, co jest kwotą zbliżoną do ceny energii elektrycznej sprzedawanej przez RWE. Model ten wygląda jeszcze gorzej dla ČEZ, gdzie koszt zdrowotny sięga 70 EUR/MWh. Trzy państwowe rumuńskie firmy generują koszty zdrowotne rzędu 200 EUR/MWh. Te ponoszone przez społeczeństwo koszty to ukryty podatek, którego wspomniane firmy nie płacą.

Raport zawiera rekomendacje dla firm i rządów.

Firmy powinny:

- **Natychmiast zrezygnować z inwestycji w elektrownie spalające węgiel kamienny lub brunatny.** Dotyczy to nie tylko nowych elektrowni, lecz również inwestycji w istniejące elektrownie oraz planowane lub istniejące kopalnie - powstrzyma to niszczenie lasów i wsi oraz przymusowe przesiedlenia.
- **Zobowiązać się do zamknięcia wszystkich elektrowni zasilanych węglem kamiennym i brunatnym do 2030 roku.** Firmy nie powinny sprzedawać swoich elektrowni węglowych, lecz odpowiedzialnie zakończyć ich działalność i ogłosić datę zamknięcia oraz plan sprawiedliwej transformacji.
- **Zarzuć lobbing na rzecz węgla,** szczególnie mający na celu podwyższyć lub uzyskać derogację od norm zanieczyszczenia powietrza BREF, jak również prowadzenia kampanii na rzecz rynku mocy.
- **Proaktywnie współpracować z interesariuszami** w celu szybkiego odejścia od węgla przy minimalizacji oddziaływania zamknięć elektrowni i kopalni na społeczeństwo i gospodarkę.
- **Przyjąć plany biznesowe** gwarantujące rzeczywistą zgodność z ustaleniami Porozumienia Paryskiego dotyczącymi niedopuszczenia do wzrostu temperatury o więcej niż 1.5°C.

Rządy muszą przyjąć rozwiązania, które zagwarantują zamknięcie elektrowni węglowych do 2030 roku. Do rozwiązań tych powinny należeć:

- **Przejdźcie na 100% energii odnawialnej:** zaangażowanie zasobów (w tym planów energetycznych i klimatycznych do 2030 r.) w szybkie stworzenie programu energii z OZE oraz w magazynowanie energii, podaż w odpowiedzi na popyt, interkonektory oraz inwestycje w efektywność energetyczną.
- **Rozwiązania obciążające finansowo biznes oparty na węglu:** bardziej restrykcyjne normy zanieczyszczenia powietrza, wyższe opłaty za emisję dwutlenku węgla oraz odcięcie dopłat do biznesu opartego na węglu, w tym z rynku mocy.
- **Prawnie wiążąca data wycofania się z energii węglowej oraz sprawiedliwa transformacja dla pracowników sektora węglowego i związanych z nim społeczności.**